

gavner Landet, men ikke ud fra Hensynet til, hvad Udlandet mener og tænker om denne Sag.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Omtalen, saaledes som den har fundet Sted her i dette høje Ting, af de mindre Stater, som Danmark ikke ønsker at regnes i Klasse med, men vil bede om, at der under den yderligere Diskussion ikke bruges Udtryk eller fremsættes Udtalelser, der kan virke saarende paa disse Stater, som ikke har gjort os nogen Fortræd, og som, da de er selvstændige Stater, meget vel kunde have været repræsenteret her ved Gesandter, for hvem de faldne Ord ikke havde været særlig behagelige. Der findes, som det ærede Medlem Hr. P. Munch sagde, sikkert ogsaa Stater, som ikke ønsker at blive regnet i Klasse med Danmark paa Grund af dets Lidenhed, ja, jeg erindrer i et stort udenlandsk Blad endogsaa Danmark sat i Klasse med en af de Stater, som har været nævnt saa meget her i Tinget, og det var for mange Aar siden. Saadan Klassificering af Staterne finder jeg ganske formaalsløs. Man er, hvad man er, og spørger ikke om, hvilken Klasse man nu maa tilhøre. Naar vi til en vis Grad regnes i Klasse med en Række andre mindre Stater, saa ligger det i noget helt andet end i de magtpolitiske Faktorer, det ligger i det fælles Niveau, hvad angaar Fremskridt paa Aandslivets, Kulturens, Videnskabens, Kunstens og den økonomiske Produktions Omraade, samt med Hensyn til Folkets hele etiske Trin. Paa disse Omraader har Danmark indskrevet sig paa en hæderfuld Maade sammen med disse andre Stater, men det har intet haft at gøre med Magtudfoldelse af nogen Art.

Jeg vender mig nu til Sagens retlige Side. Man kan og bør forsøge at gøre sig klart, hvorvidt det nu ogsaa rent juridisk, rent folkeretligt set gaar an, at en Stat afklæder sig enhver krigsmæssig Rustning, eller om der muligvis i den almindelige Folkeret eller i særlige traktatmæssige Bestemmelser — eller ogsaa i ganske særlige Tilfælde — maaske bestaar en retlig Forpligtelse for en Stat til at være i Besiddelse af et Militærvæsen i egentlig Forstand.

Dette er naturligvis et ret omfattende Problem at binde an med. Der kan neppe være Tale om fra dette Sted at udrede det i alle sine Enkeltheder eller at give en Oversigt over de forskellige Betragtninger, der kan gøres gældende i saa Henseende. Paa den anden Side vil jeg dog gerne imødekomme de Ønsker, som er blevet fremsat fra Medlemmer af dette høje Ting, om at høre,

hvorledes jeg selv ser paa denne Side af Sagen og de Overvejelser, der i saa Henseende har været ledende for Regeringen ved Fremsættelsen af det foreliggende Forslag.

Man kunde maaske i denne Forbindelse lade sig nøje med at tage den nye Retstilstand i Betragtning, som er skabt ved Folkenes Forbund, og i hvilken Afrustningsbestræbelserne spiller en saa afgørende Rolle, navnlig ogsaa fordi denne nye Folkeret i saa mange Henseender har ændret den ældre Folkerets almindelige Grundsatninger. Imidlertid er under Forhandlingerne i det høje Ting ogsaa særlig Afrustningsforslaget Forhold til Haagerkonventionernes Neutralitetssystem blevet rejst, og det vil derfor være naturligt, at jeg i Korthed ogsaa gør nogle Bemærkninger om Tilstanden forinden Folkeforbundets Oprettelse og bortset fra denne.

Lad os da rejse Spørgsmaalet i al Almindelighed: Bestaar der nogen retlig Pligt af egentlig juridisk Art for en Stat til at være i Besiddelse af et Militærvæsen, der kan anvendes til krigsmæssig Brug? Man kunde tænke sig, at allerede den Omstændighed, at en Stat overhovedet gør Krav paa at være et anerkendt Medlem af Staternes Samfund, forudsatte, at den havde et Militærvæsen, men saaledes forholder det sig ikke. Der gives ingen international Lov, som foreskriver en Stat at være militært rustet, og noget saadant kan der heller ikke lægges ind i Statsmagtens Begreb. Hvad der i saa Henseende kræves, er alene, at Statsmagten formaar at gøre sin Villie gældende gennem Administration, Retshaandhævelse og et politimæssigt Værn mod uberettiget Indblanding; men dertil er en egentlig Militærrustning ikke fornøden. Selve den Kendsgerning, at der gives endog traktatmæssigt afrustede Lande samt ganske smaa Lande, som notorisk ikke er i Besiddelse af noget virkeligt Militærvæsen, men som ikke desto mindre anerkendes som fuldt ud ligeberettigede og uafhængige Medlemmer af Staternes Samfund, godtgør, at man ikke kan stille en saadan Betingelse.

Pligten til at være militært rustet kunde imidlertid tænkes alligevel at opstaa i visse særlige Situationer, f. Eks. naar en Stat ønsker at bevare sin Neutralitet i Tilfælde af Krigsudbrud eller ønsker at gøre visse Rettigheder gældende, som forudsætter et vist Militærvæsen. Jeg skal nævne et enkelt Eksempel. I den internationale Overenskomst om Fiskeripolitiet i Nordsøen af 6. Maj 1882 er de